

ИЗВЈЕШТАЈ РЕЦЕНЗЕНТА ЗА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

Преглед		
Подаци о високошколској установи		
Назив, адреса и е-маил адреса институције		Универзитет "Бијељина" Бијељина Павловића пут бб - Дворови, 76300 Бијељина info@ubn.rs.ba
Интернет адреса		www.ubn.rs.ba
Назив, број и датум акта о оснивању		Уговор о оснивању Универзитета Бијељина, ОПУ - 778/2010 од 29.06.2010. године
Пореско-идентификациони број (ПИБ)		JIB: 44031803800
Matični broj dodijeljen od Republičkog zavoda za statistiku		11066283
Име, презиме и адреса (назив и сједиште) оснивача		Љиљана Томић, Рачанска 50 Бијељина, Дијана Божић, Незнаних јунака 17, Бијељина
Број и датум одлуке о именовању лица овлашћеног за заступање		03-300/12 од 24.07.2012. и 03-2061-1/16 од 24.07.2016. године
Број и датум дозволе за рад високошколске установе		07.023/602-399-8/10 од 05.10.2012. године
Број и датум дозволе за рад ван сједишта		/
Организационе јединице које се посјећују и одговорна лица		Фармацеутски факултет - доц. др Љиљана Томић, Факултет здравствених судија - доц. др Дражен Јовановић, Факултет за психологију - проф. др Мирослав Комленић, Пољопривредни факултет - доц. др Боро Крстић
Контакт особа:		Доц. др Боро Крстић, директор Универзитета Бијељина
Број телефона:		065/237-072
Програми пријављени за евалуацију		
Назив студијског програма	Ниво студија	Назив(и) излазних квалификација
СЕСТРИНСТВО	Први циклус	Дипломирана медицинска сестра -180 ЕЦТС

ДОБРЕ СТРАНЕ

Б.2 Креирање и одобравање студијских програма

Креирање студијског програма: Представници студената у управним органима:

Процеси доношења и иновирања студијских програма јасно су дефинисани Правилником о доношењу, измени и допуни студијских програма. Јасно се описују услови и начини иницирања промене студијског програма, било да су у питању мање (мање од 20 ЕТЦС бодова) или веће (веће од 20 ЕТЦС бодова) промене. У оба случаја иницијативу за измену студијског програма (која у случају мањих промена може бити поднета од стране самих студената) разматра Научно-наставно веће. Одобрена иницијатива се даље прослеђује Сенату на разматрање, где глас имају и студенти. Наиме, према Статуту Универзитета (члан 42), Сенат, поред представника академског особља, чине и представници студената које бира студентско представничко тело високошколске установе. Имајући у виду надлежности Сената, које су дефинисане чланом 43 Статута Универзитета, студенти преко својих представника у Сенату имају улогу у решавању бројних како академских питања, тако и питања у оквиру стручних делатности. (Одлука о именовању чланова Сената Универзитета Бијељина потврђује спровођење претходно поменутих регулатива.)

Седнице Студентског парламента указују да се од септембра 2018. године студенти редовно окупљају и систематизовано дискутују о битним питањима. Трећа седница Студентског парламента је резултирала предлогом о измени студентског програма фармација, а Извештај седнице Сената 15. фебруара 2019. године потврђује да више управне структуре Универзитета имају слуха за сугестије студената.

Евалуација студијског програма: Анкетирање у сврси процене квалитета студијског програма:

Анкетирање и статистичке анализе се користи као још један начин за праћење квалитета студијског програма. Као што је наведено у Процедурама за обезбеђење квалитета, анкетирање дипломираних студената и послодаваца о запосленим који су завршили Факултет здравствених студија на Универзитету Бијељина, као и анализе атрактивности студија и стопе завршавања (критеријум Т7.1) треба да укажу на евентуалне слабости студијског програма.

Сprovedено анкетирање послодаваца о запосленима који су завршили Факултет здравствених студија подразумева не само стручне компетенције него и генеричке као што су самостални рад и рад у тиму, где доста висока оцена од 4,67 указује на висок степен компетентности дипломираног кадра.

Задовољство дипломираних студената се такође редовно проверава што се види у достављеним Извештајима о анкетирању дипломираних студената 2016-2019. Уписани студенти на Факултету здравствених студија су, такође, дужни да два пута годишње попуне анонимну анкету и тако евалуирају наставни процес уопште, као и појединачне предмете. Достављени су бројни Извештаји о квалитету наставног процеса који указују на доследност и ажурност спровођења ових активности. Поред наставног процеса, студенти два пута годишње изражавају своје (не)задовољство радом студентске службе, библиотечким ресурсима, информисаношћу и хигијеном на Универзитету Бијељина.

Подударност студијског програма сестринство са сличним у региону и Европи:

Студијски програм: Сестринство је (према Елаборату овог програма) у складу са захтевима струке (препоручама Светске здравствене организације, Међународног већа медицинских сестара и Европске федерације медицинских сестара). Даље се наводи да је, према укупном броју бодова, обима теријске и практичне наставе и постојању обавезних и изборних предмета, овај студијски програм упоредив са сродним програмима у Европи, САД и Канади. Усклађеност је постигнута са Универзитетом у Бања Луци (Медицински факултет, Здравствена нега), Свеучилиштем у Сплиту (Медицински факултет) и УП Факултета за веде о здрављу (Здравствена нега).

Доступност информација о студијском програму:

Елаборат студијског програма Сестринство наводи струковне стандарде и циљеве учења, као и стечене компетенције по завршетку програма. Поред Елабората, интернет страница Универзитета Бијељина, а под одељком Факултет здравствених студија такође наводи све циљеве и исходе овог студијског програма, чиме се постиже врло јасна и ефикасна обавештеност свих студената о наведеним питањима. Додатно, Информатор садржи све битне информације о студијским програмима на Универзитету Бијељина врло битних за детаљно информисање будућих студената.

Стручне и генеричке компетенције студената:

Стручна пракса заузима веома битно, ако не и централно место у студијском програму сестринство. С тим у вези, спроводи се систематизовано и организовано праћење развоја стручних компетенција сваког студента вођењем евиденције о апсолвираним вештинама у форми Каталога вештина.

Силабус сваког предмета приказује методе извођења наставе које укључују и израду студенских радова, те се тако подстиче развој генеричких квалификација. Однос са пацијентима је такође врло битан у овој струци, а његова важност и вредновање се види у Каталогу вештина које сваки студент мора да поседује.

Дипломски рад:

На нивоу Универзитета је усвојен Правилник о дипломском раду и дипломском испиту која дефинише смернице за израду завршног рада.

Међународна сарадња:

Универзитет Бијељина улаже напоре за развој међународне сарадње, што се види у Правилнику о међународној сарадњи и Правилник о праву на промену студијског програма, прелазак на студијске програме Универзитета Бијељина и о критеријумима и условима преношења ЕЦТС бодова. Обзиром да су створени регулативни оквири за размену студената (и наставног кадра), Факултет здравствених студија је склопио Уговор о извођењу заједничког студијског програма Сестринства са Универзитетом Сингидунумом, Факултет за здравствене, правне и пословне студије у Ваљеву, Република Србија, као и Меморандум о билатералној сарадњи са Факултетом за здравствене веде, Ново место, Словенија.

Б.3 Учење, подучавање и оцјењивање усмјерено ка студенту

Креирање процеса учења и подучавања:

Студенти су преко својих представника у Сенату и Управном одбору укључени у доношење многих важних одлука, па самим тим и у доношењу одлука у вези са студијским програмом, процедурама наставе и подучавања. Усвојени наставни план студијског програма сестринство управо показују разноликост у настави кроз различите методе (теоретска настава, вежбе, радионице). Настава у студијском програму сестринство је такође усмерена и ка развоју генеричких компетенција студената, те укључује и израду семинарских радова чиме се студенти подрстичу на рад у тиму, али и самостални ангажман. У материјалу је достављен пдф фајл као пример вођења евиденције присутности студената предавањима (Пример_Присутност студената Стринство) чиме се показује да се придаје важност активном праћењу наставе. Поред тога, истакла бих као изузетно позитивно узимање у обзир различитих потреба и афинитета студената, те успостављање Портала на коме наставници прослеђују материјал са предавања, како би студенти спречени да присуствују предавањима могли ипак да прате пређено градиво. Све овде наведено указује да је наставни план студијског програма сестринство креиран према смерницама ЕСГ 1.3.

Начин извођења наставе:

У апликационом формулару се истиче интерактивна настава као примарни модел који се примењује у студијском програму сестринство, где се студенти мотивишу да активно учествују у настави и на тај начин

подстичу да уче у заједно, у току часа. При томе, настава се изводи уз помоћ савремених технологија, а презентације су потом доступне свим студентима преко студентског портала (Слика студентског портала као доказ о размени материјала са предавања). У Силабусу већине предмета се наводе консултације као један од модела наставе, а у Апликационом формулару се истиче да је овај, формални вид комуникације и обраћања професору са конкретним проблемом у потпуности дигитализован и изводи се електронским путем. Тиме се постиже већа флексибилност и доступност професора.

Евалуација процеса учења и подучавања:

Студенти могу да изразе мишљење о процесу учења и подучавања на неколико начина:

- Путем представника у Сенату и Управном одбору (Одлука о именовању чланова Сената и Управног одбора). Са почетком рада Студентског парламента 2018. године (Извештаји са седница Студентског парламента) уочава се значајан напредак у имплементирању мишљења и захтева студената по питању студијског програма. (Испуњен је ТЗ.6)
- Путем анонимног анкетавања које се ажурно обавља два пута годишње (достављени бројни извештаји о квалитету наставног процеса лето/зима од 2012. до 2018. године).
- Путем студентског Портала где могу директно да поставе питање предавачу и тако сугеришу на промену процеса подучавања.

Формирање оцено и жалба на оцено:

Чланови 48-55 Правилника студирања на првом и другом циклусу студија јасно дефинишу све битне ставке и околности у вези са формирањем оцено. На сајту Универзитета Бијељина је, такође, табларно приказан начин формирања оцено, а сваки наставник је у обавези да на првом предавању предочи студентима начин сакупљања бодова за конкретан предмет и формирање оцено.

На сајту Универзитета Бијељина налазе се процеоле жалби на оцено, видљиво доступне свим студентима, а у складу са Статутом Унивеерзитета и правима студената.

Б.4 Упис и напредовање студената, признавање и сертификација

Упис на студије:

Упис на студије на Универзитету Бијељина се редовно одвијају уз претходну објаву конкурса на сајту Универзитета и у бар једним новинама. Процеоуре уписа су дефинисане Правилима студирања на првом и другом циклусу студија.

Диплома и додатак дипломи:

По завршетку студијског програм сестринство издаје се диплома и додатак дипломи. На основу достављеног примерка додатка дипломи уочава се да је исти израђен у складу са препорукама Европске комисије, Већа Европе и УНЕСКО/ЦЕПЕС, те саржи све потребне информације о стеченим квалификацијама у току студија. Издавање дипломе и додатка дипломи регулисано је Правилима студирања.

Промена студијског програма:

Правилник о праву на промену студијског програма, прелазак на студијске програме Универзитета Бијељина, о критеријумима и условима преношења ЕЦТС бодова се води смерницама Лисабонске конвенције о процени подударности програма и регулисање процедура признавања квалификација стечених на другим високообразовним институцијама. Члан 11 поменутог Правилника истиче да процес признавања ЕЦТС бодова подразумева процену стечених знања и вештина на другој високошколској установи, при чему се консултује предметни наставник. Уколико се уочи подударност предмета од 50 или

више процената, студенту се признају положени предмети, док се у супротном примењује *mutatis mutandis*.

Међународна сарадња:

Како је Универзитет Бијељина млада институција, међународна сарадња је још увек у развојном процесу. Ипак, Универзитет улаже напоре како би обезбедио адекватну регулативну основу за признавање ЕЦТС бодова, те размену студената и наставног кадра. С тим у вези, основан је Центар за међународну сарадњу (Одлука о оснивању Центра за међународну сарадњу), усвојен је Правилник о међународној сарадњи као и Правилник о праву на промену студијског програма, прелазак на студијске програме Универзитета Бијељина, о критеријумима и условима преношења ЕЦТС бодова. Од 2013. године редовно се именује комисија за признавање испита (Одлуке о именовању комисија за признавање испита 2013-2018). Потписани су уговори о сарадњи са Универзитетом Сингидунум, Ваљево, и Факултетом за здравствене веде, Ново Место (уговор склопљен 2016. године у трајању од 3 године).

Б.6 Ресурси за учење и подршка студентима

Физички ресурси и план инвестирања:

На основу свих достављених докумената може се закључити да Универзитет Бијељина испуњава основне захтеве о физичким ресурсима за извршење своје делатности. Поред библиотечке базе, као и компјутерске опреме (сала са 20 рачунара), читаонице, Факултет здравствених студија има и опремљене лабораторије (испуњени су критеријуми Т6.2 и Т6.3).

Информисаност студената о ресурсима и услугама:

Интернет страница Универзитета Бијељина, Информатор и Студентска служба, главни су извори информација за будуће и актуелне студенте. Информације доступне у горе поменутих средствима информисања односе се на: физичке ресурсе (библиотека, рачунарска сала, лабораторије и слично) и људске ресурсе (рад Центра у оквиру Универзитета, административног особља и слично) чиме су испуњене смернице ЕСГ 1.6.

Истакла бих рад Саветовалишта као идеалан пример активног рада и информисања о спроведених активности доступних на сајту Универзитета. Као добру страну истакла бих, такође, постојање интерног студентског портала, а посебно УБН форума и Причаонице где студенти могу да добију одговоре на евентуалне недоумице у вези са физичким и људским ресурсима.

Б.8 Информисање јавности

Информације о делатности:

Као што је већ речено, интернет страница Универзитета садржи бројне актуелне информације о студијским програмима, циљевима студија, студентским активностима и слично на српском и енглеском језику. Универзитетске активности су медијски пропраћене, а такође Универзитет издаје Билтен са најновијим активностима. (Испуњен је критеријум Т8.1)

Постоји интерна платформа на којој предавачи деле њихова предавања, али и информације о истим или о евентуалним консултацијама.

Водич а будуће студенте:

Редовно се издаје Информатор са неопходним информацијама за будуће студенте у вези са физичким и људским ресурсима, као и самим студијама, условима уписа, циљевима учења и слично.

СЛАБЕ СТРАНЕ

Б.2 Креирање и одобравање студијских програма

Креирање студијског програма: Представници студената у управним органима:

Именовањем студената чланова Сената и Управног одбора види се учешће студената у доношењу важних одлука, међутим њихова улога у иницирању измена студијских програма је нејасно дефинисана. Иако Правилник о доношењу, измени и допуни студијских програма наводи студенте као потенцијалне иницијаторе за измену студијског програма, у Процедурама за преиспитивање и иновирање студијских програма, под тачком 8: Подношење иницијативе за преиспитивање или иновирање постојећег студијског програма, наводи се да иницијатори измена могу бити наставници, група наставника, катедра, Научно-наставно веће, као и други стручни органи факултета (према Статуту Универзитета, то су: Сенат, Научно-наставно веће, Декан, Веће института, Веће катедре, *ad hoc* именоване комисије као стручна и саветодавна тела, те Одбор за професионалну етику).

Евалуација студијског програма: Анкетирање у сврси процене квалитета студијског програма:

Анкетирање и статистичке анализе се ажурно спроводе, међутим не постоји доказ како су исте коришћене у служби побољшања квалитета студијских програма (критеријум Т7.1 захтева не само успостављене системе за прикупљање и обраду информација о свим аспектима студијских програма, већ и коришћење истих за унапређење квалитета студијских програма). Стратегија развија Универзитета Бијељина са исцрпном анализом конкуренције и „Снаге, слабости, шансе, претње“ анализом рађена је 2013. године. Достављени извештаји о спроведеном анкетирању послодаваца и дипломаца једини су који вреднују стечена знања и квалификације у току студија уопште, међутим ове анкете се не односе на појединачне предмете. Са друге стране, анкете намењене уписаним студентима указују на врло штуру формулацију анкета, када је у питању оцењивање стечених квалификација и вештина. Наиме, ове анкете садрже питања у вези са начином извођења наставе и доступности материјала и опреме, о спровођењу унапред утврђеног плана наставе, а не о (не)задовољству студената компетенцијама и вештинама које стичу.

Подударност студијског програма сестринство са сличним у региону и Европи:

Подударност студијског програма сестринство је изражена у виду листе факултета (на сајту Универзитета Бијељина), односно у виду табеларног прегледа предмета садржаних у подударним програмима (у Елаборату студијског програма), док нигде није наведен критеријум по коме је та подударност вреднована. Није дефинисано да ли је упоређиван садржај предмета или ЕЦТС бодовање или постоји други критеријум. Уочавам да студијски програм здравствене неге у Бања Луци траје 4 године и носи 240 ЕЦТС, док на Свеучилишту у Сплиту нисам успела пронаћи програм сличан сестринству.

Стручне и генеричке компетенције студената:

Како би се стручна пракса одвијала редовно и на одговарајућем нивоу, неопходна је сарадња факултета са здравственим установама. Овде бих једино скренула пажњу на временски рок уговора о сарадњи склопљен са Домом здравља Бијељина. (Претпостављам да се оваква врста уговора продужава на годишњем нивоу.)

У програму сестринство студенти су фокусирани на стручну праксу када су практичне вештине у питању, те се студенти не укључују у научно-истраживачки рад.

Завршни рад:

Статут Универзитета Бијељина, члан 97, наводи да се студије првог циклуса завршавају израдом завршног рада или полагањем завршног испита само уколико је то предвиђено студијским програмом. Конкретно, у наставном плану студијског програма Сестринство није дефинисан завршни рад.

Међународна сарадња:

Иако постоје уговори о сарадњи са Универзитетом Сингидунумом и Факултетом за здравствене веде, Ново место (увај уговор је склопљен 2016. године у трајању од 3 године), не постоје никакви подаци о оствареној размени студената и наставног особља.

Б.3 Учење, подучавање и оцењивање усмјерено ка студенту

Креирање процеса учења и подучавања:

Допринос студената у коначном плану и програму предавања је више пасиван него активан. Наиме, у Процедурама за развој студијског програма се у одељку 4.3 јасно наводи да након усвојеног студијског програма, наставник израђује план рада на предмету. Дакле, наставник има активну и примарну улогу у формирању идејног плана за извођење предмета на који је постављен. Утицај студената у креирању процеса учења је сведен на њихове представнике у Сенату (ТЗ.6 је испуњен), или изражавањем свог мишљења приликом анкетања. С тим у вези иако се према наставном плану студијског програма сестринство планира извођење савремених, али при томе и разноврсних наставних метода, недостаје вредновање истих од стране студената.

Евалуација процеса учења и подучавања:

Као што је већ истакнуто, постоји неколико начина да студенти учествују на студијске програме, процесе учења и подучавања, међутим не постоји јасан доказ да предавачи прилагођавају наставу потребама студената. Стога утицај студената на процесе учења и подучавања има простора за унапређење:

- Студентски праламент је релативно скоро почео са радом, те постоји само један доказ о његовом ангажману у измени студијског програма (фармација).
- Анкетање, иако врло ажурно, није довољно информативно. Од студента се тражи да оцени извођење наставе на целокупном студијском програм оценом од један до пет. Постоје још једино питања о доступности литературе и о редовности извођења наставе. Када је у питању настава по предметима, студент су једино дужни да оцене рад професора. Такође, планирање накнадних активности се наводи као једна од смерница у ЕСГ 1.7, те су корективне мере дефинисане у Процедурама за студентско вредновање квалитета наставе. Корективне мере су базиране једино на просечној оцени обзиром да су анкете тако формулисане.
- Студентски Портал је изванредно место за изражавање конструктивних сугестија за измену процеса учења и подучавања и њихову брзу реализацију од стране предавача, међутим не постоји доказ о спровођењу оваквог вида комуникације. Не постоје јасне индикације (на основу достављених фотографија) на који се све начин користи студентски Портал.

Формирање оцено и жалба на оценоу:

Критеријуми ТЗ.3 и ТЗ.4 захтевају транспарентност, доследност и праведност при оцењивању, али и различите облике провере знања и вештина што је постигнуто табеларним приказом формирања оцено. Ипак, сваки предметни наставник индивидуално осмишљава оцењивање студената у складу са специфичним захтевима његовог предмета. Конкретан доказ о информисаности студената о начину оцењивања за сваки предмет појединачно није достављен. Једино питање у анкетама које се односи на формирање оцено јесте да ли извршавање предиспитних обавеза олакшава полагање испита.

Б.4 Упис и напредовање студената, признавање и сертификација

Упис на студије:

Критеријум Т4.1 истиче важност постојања јасних и транстарентних критеријума за упис студената. Правила студирања на првом и другом циклусу студија на Универзитету Бијељина наводе три критеријума за упис (члан 10), међутим не постоји јасно дефинисан процес формирања ранг листе студената.

Међународна сарадња:

Поред уложених напора, размена студената се одвија спорадично, углавном путем личних контаката (према Апликационом формулару). Сарадње са Универзитетом Сингидунумом и Факултетом за здравствене веде нису резултирале разменом студената нити студентског кадра.

Б.6 Ресурси за учење и подршка студентима

Физички ресурси и план инвестирања:

Поред свих физичких ресурса у погледу просторија и опреме, не постоји извештај о улагању у овај сектор (критеријум Т6.4) , иако анкете показују радије незадовољство студената по овом питању.

Информисаност студената о ресурсима и услугама:

Уочава се неколика недостатака када је у питању доступност информација о физичким и људским ресурсима. 1) Већ је у сектору Б4 поменута важност развоја међународне сарадње, а са тим у вези и важност рада Центра за међународну сарадњу. На сајту Универзитета не постоје никакви подаци о овом Центру. 2) Интернет страница факултета садржи податке о расположивим ресурсима, али не и детаље о раду истих. За такву врсту информација, студенти се обраћају Студентској служби. 3) Студентски портал је изванредна платформа за постављање питања, али на основу достављених фотографија не може се тачно увидети начин функционисања истог.

Б.8 Информисање јавности

Информације о делатности:

Иако су смернице из ЕСГ 1.8 већински испуњене, две смернице изостају: стопе пролазности и информације о запошљавању дипломаца нису објављене наведеним средствима информисања. (Постоји могућност да сам превидела доказ).

ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ

Б.2 Креирање и одобравање студијских програма

Креирање студијског програма: Представници студената у управним органима:

Према стандардима и смерницама за обезбеђивање квалитета у Европском простору високог образовања ЕСГ1.2 програми треба да буду израђени уз ангажман студената у њиховој изради. Такође, Одлука о критеријумима за акредитацију студијских програма БиХ, Т2.1 истиче да процедуре за креирање и усвајање студијских програма укључују студенте. Имајући то у виду сматрам од акти који дефинишу процедуре доношења и развоја студијских програма треба да прецизније дефинишу улогу студената у иницирању измена студијског програма. (Пример, Процедуре за преиспитивање и иновирање студијских програма Универзитета Бијељина треба да наведе Студентски парламент као равноправног иницијатора поменутих промена).

Поред непотпуног дефинисања улоге студената у подношењу иницијативе за измену постојећих студијских програма, Извештај седнице Сената 15.02.2019. године показује да Студентски парламент

такође има утицаја на измену студијског програма. Разлог за постојање само једног таквог примера је вероватно релативно скоро ступање у рад Студентског парламента. С тим у вези предлажем јачање овог тела кроз подсећање и подстицање студената на активније ангажовање у Студентском парламенту.

Евалуација студијског програма: Анкетирање у сврси процене квалитета студијског програма:

Универзитет Бијељина поседује целокупну документацију која се односи на обезбеђивање квалитета (Правилник о обезбеђивању квалитета, Процедуре за обезбеђивање квалитета студијских програма Универзитета Бијељина, Процедуре за развој студијских програма, Процедуре за преиспитивање и иновирање студијских програма), као и редовно именоване комисије за обезбеђење квалитета са мандатом од четири године (Одлука о именовању комисије за обезбеђење квалитета), међутим изостаје објективно и реално, а пре свега актуелно планирање развоја студија (Стратегија развоја Универзитета Бијељина је из 2013. године) засновано на резултатима бројних анкета. Израда нове стратегије за развој Универзитета умногоме би олакшала и систематизовала даљи развој студијских програма на Универзитету.

Питања која се односе на задовољство студената квалификацијама и вештинама треба да буду уско формулисана и да адресирају конкретне компетенције које се очекују од студената по завршетку одређеног курса. Стога анкете, поред генеричког дела о задовољству студената општим условима извођења наставе и доступности материјала за учење, треба да имају део који је посебно формулисан за сваку годину/семестар студија и обухвата предмете, односно модуле предмета који се предају у тој години/семестру. (Детаљније о анкетама у БЗ)

Послодавци су баш ти који могу да пруже доста информација о стручним и генеричким компетенцијама и вештинама свршених студената, а које могу да помогну побољшању и унапређењу студијског програма. Стога предлажем детаљније анкетирање послодаваца.

Подударност са сличним програмима у региону и Европи:

Сматрам да интернет страница Универзитета Бијељина/Факултета здравствених студија сажето приказује свим заинтересованим основне параметре везане за студијски програм сестринство: наставни план, звање, назив и врста студија, циљ студијског програма, исход процеса учења, итд. Једна од ставки која се може наћи на сајту је и доказ о подударности. Као студент рецезент нисам компетентна да коментаришем квалитет студијског програма сестринство, те ћу једино указати на неповерљивост информације о подударности програма са сличним у региону и Европи, обзиром на непрецизност у дефинисању критеријума о подударности. Сматрам да подударност програма мора бити прецизније образложена са знаком критеријума који су узети у обзир, односно на који начин и у којој мери је ова подударност у складу са критеријумом Т2.3 (који наводи „Циљеви студијског програма и исходи учења су упоредиви са истим или сличним програмима на високошколским установама у БиХ и иностранству“).

Стручне и генеричке компетенције студената:

ЕСГ 1.2 истиче важност постојања добро структурираних прилика за праксу где је то примерено. Обзиром на важност изођења стручне праксе у сестринству, сматрам да Факултет здравствених студија на ефикасан начин прати извођење стручне праксе. Ипак, очекивала бих више уговора са здравственим установама на територији целе Републике Српске и шире. Тиме би се додатно проширила палета стручних компетенција студената, али и мобилност која је есенцијална за лични развој сваког појединца.

Иако критеријуми Т2.6 и Т3.2 наводе укључивање студената у научно-истраживачки рад без обзира на ниво студија, не знам у којој мери су ови критеријуми флексибилни и колико зависе од студијског програма. Моје мишљење је да свака струка има научно-истраживачки аспект који треба бити подстакнут и на студијама првог циклуса. Сестринство само по себи је скуп практичних вештина и теоријских знања у области здравства које умногоме могу бити унапређене истраживачким радом.

Завршни рад:

На основу Т2.5 и Т3.5 уочавам да једна високошколска установа треба да има процедуру за спровођење и вредновање завршног рада, те стога сматрам да наведени критеријуми нису испуњени. Додала бих евентуалну важност постојања завршног испита ради признавања дипломе добијене по завршетку Факултета здравствених студија од стране ауторитета у иностранству. Такође, завршни рад свакако може да допринесе мултидисциплинарности самог програма, као и личном усавршавању студената.

Међународна сарадња:

Као што је наведено у параграфу о стручној пракси, остваривање међународне сарадње, а са тим и мобилности студената би умногоме утицало на развој генеричких компетенција студената (флексибилност и прилагодљивост новом радном окружењу), а наравно и стручних компетенција ширењем спектра вештина и теоријских знања. Посебну важност имају сарадње са страним институцијама које доприносе ширењу стручног вокабулара студената. Када је у питању познавање страног језика, поред енглеског језика као обавезног предмета, неопходно је редовно одржавати предавања на страним језицима (у прво реду на енглеском, а евентуално и на немачком језику) како би студенти додатно обогатили речник и припремили се за континуирано праћење новости у области здравствених наука. (Детаљније о мобилности студената у одељку Б4.)

Б.3 Учење, подучавање и оцјењивање усмјерено ка студенту

Креирање процеса учења и подучавања:

Иако истакнуто као лоша страна, сматрам да је формирање процедура учења континуирани процес који не мора нужно бити инициран или креиран од стране студената, међутим сматрам да се мора уложити доста напора и учити из генерације у генерацију како би се настава прилагодила савременим афинитетима студената. Имајући то у виду, бих истакла важност анкетирања студена, као и подстицања студената да објективно и критички приступе процени процедура учења и изнесу своје предлоге. (Више о анкетама у наредном параграфу)

Евалуација процеса учења и подучавања:

Континуирана евалуација процеса учења и подучавања је од виталног значаја за очување квалитета студија, те предлагем улагање доста напора у реализацији истих на адекватном нивоу:

- Подстицање рада Студентског парламента и генерално ангажовања студената је врло битно. Студенти морају да имају осећај да њихов глас има вредност како би се мотивисали и активно учествовали у свим активностима Универзитета.
- Једна од смерница за спровођење процеса учења и подучавања (ЕСГ 1.3) је редовно вредновање и прилагођавање начина извођења наставе. Моје тумачење ове смернице је да је неопходно постојање редовне, систематичне и опсежне евалуације наставног процеса. Да би се створила реална слика, а пре свега да би се унапредио квалитет наставе и прилагодио потребама студената, анкета мора да прикаже мишљење студената о самој настави (обимност теоријске и практичне наставе, методе које се користе у настави, информисаност о циљевима наставе, као и о њиховим обавезама током наставе), о организованости наставе (да ли се настава изводи на време, да ли је организован рад по групама), о материјалу за учење (доступност, обимност, тип материјала за учење: предавања, уџбеник, скрипте), о предавачу (доступности професора за консултације, јасноћа предавања). Поред формулације анкете, неопходно је истаћи и важност процедура које се примењују на основу извештаја спроведених анкета. Наиме, према Правилнику о студентском вредновању квалитета наставног процеса, оцена 2,5 је дефинисана као задовољавајућа граница. Сматрам да просечна оцена није довољна за процену сваког аспекта подучавања, те горе

поменути детаљнија евалуација рада предавача може указати на евентуалне пропусте и помоћи предавачу да унапреди процес подучавања, или може послужити као основа за планирање адекватних корективних мера.

- Студентски Портал има велики капацитет када је у питању директна комуникација између професора и студената. Предавачи на тај начин имају прилику да ослушкују потребе студената и у ходу се прилагоде истим.

Формирање оцено и жалба на оцено:

Провера знања се врши према Правилником утврђеном шаблону, али се ипак разликују специфичности појединих ставки при формирању оцено. Да би се у потпуности обезбедила транспарентност начина формирања оцено за сваки предмет (у складу са ТЗ.4) неопходно је осигурати доступност те информације. Једноставним питањем о доступности информација о формирању оцено приликом анкетирања се може лако вршити провера овог параметра. Друга могућност јесте (а она се можда и спроводи) да сваки предавач унесе план формирања оцено на студентски портал.

Додатно бих овде поменула непостојање детаљног портофолија сваког предмета доступног студентима и свим заинтересованим на сајту Универзитета. Обзиром да су детаљне информације о сваком предмету провенстено значајне студентима, згодно би било постављање силабуса сваког предмета, а самим тим и начин формирања оцено на интерном, студентском порталу.

Б.4 Упис и напредовање студената, признавање и сертификација

Упис на студије:

Сматрам да је од изузетне важности не само постојање регулативе о формирању ранг листе, него и доступност те регулативе свим заинтересованим за упис на студијски програм сестринство. Дакле, поред допуне Правила студирања, Информатор намењен будићим студентима има одељак о упису на студије који такође треба да буде информативнији.

Међународна сарадња:

Мобилност студената увелико зависи од остварене сарадње са другим високошколским установама (Т10.1 и Т10.2). Схватам да је Универзитет још увек у процесу развоја, те бих само истакла да је размена студената врло битна за развој нетеоријских компетенција будућег стручног кадра. Стога сматрам да се, пре свега треба фокусирати на склапање пројеката и билатералне сарадње са другим универзитетима. Обзиром да Факултет здравствених студија има већ потписане уговоре са факултетима у Србији и Словенији, а да нема доказа о реализованој размени студената, сматрам да проблем постоји и у информисаности студената о могућностима размене. Центар за међународну сарадњу је од пресудног значаја у овом случају, али и Студентски парламент који би требало да буде директна спона између регулаторних тела Универзитета и студената. Организовање информативног предавања на ову тему, као и обраћање студената који су прошли кроз размену је још један од начина информисања студената.

Б.6 Ресурси за учење и подршка студентима

Физички ресурси и план инвестирања:

Сестринство, попут сродних здравствених струка захтева доста практичног рада, те да би дипломирани студент био у стању да обавља своју дужност, он мора проћи кроз детаљну и исцрпну обуку. Сматрам да је опремљеност лабораторија, али и сарадња са болницама од изузетног значаја за студијски програм сестринство. Стога је неопходно континуирано и плански унапређивати просторне капацитете, као и опремљеност факултетских просторија (критеријум Т6.4). Сарадња са болницама је додатни фактор који

може да олакша школовање кадра (критеријум Т6.5) те је неопходно обновити већ постојеће уговоре о сарадњи, али и склапати нове.

Информисаност студената о ресурсима и услугама:

Као прво, страница Универзитета би требало да се допуни корисним информацијама, посебно о раду Центара Универзитета Бијељина. Затим, отворити могућност постављања питања на сајту Универзитета или једноставно поставити сектор са најчешћим питањим и одговорима на иста. На тај начин ће се смањити оптерећеност Студентске службе са питањим од стране студената, а и омогућити студентима који нису у могућности да у дато радно време Службе назову или лично поставе питање. Коначно, студентски портал је изванредна платформа за дељење свих информација у вези са студијама и Универзитетом, те се чини да његов потенцијал није у потпуности искоришћен (немам потпуну слику о начину коришћења Портала).

Б.8 Информисање јавности

Информације о делатности:

Као допуна већ добро разрађеном начину информисања јавности о делатностима и активностима Универзитета, неопходно је увести информисање јавности о стопи пролазности и запошљавања као једним од кључних параметара за доношење одлуке о студијама од стране будућих студената.

МЈЕСТО И ДАТУМ

ПОТПИС РЕЦЕНЗЕНТА